

Quickscan Flora en fauna

De Boswachterij te Dorst

Gemeente Oosterhout

Quickscan flora en fauna De Boswachterij te Dorst

Gemeente Oosterhout

Colofon

Datum:

28 april 2014

Projectgegevens:

Projectnummer 252316

Auteurs:

ir. M. (Martijn) Korthorst

drs. ing. M.L. (Michel) Braad

Inhoud

1	Inleiding	1
1.1	Aanleiding	1
1.2	Doel	2
1.3	Leeswijzer	2
2	Natuurwetgeving en -beleid	3
2.1	Algemeen	3
2.2	Flora- en faunawet	3
2.3	Ecologische Hoofdstructuur en Natuurbeschermingswetgebieden	3
2.4	Natura 2000	3
3	Gebiedsbeschrijving en projectvoornemen	5
3.1	Huidige situatie	5
3.2	Toekomstige situatie	6
3.3	Te verwachten werkzaamheden en ingrepen	6
4	Methode	7
4.1	Bureaustudie	7
4.2	Terreinbezoek	8
4.3	Effectbeoordeling en advies vervolgtraject	8
5	Onderzoeksresultaten	9
5.1	Resultaten bureaustudie	9
5.2	Resultaten verkennend terreinbezoek	12
6	Toetsing aan de natuurwetgeving	15
6.1	Toetsing effect op beschermde gebieden	15
6.2	Toetsing effect op beschermde soorten Flora- en faunawet	16
7	Conclusies en aanbevelingen	21
7.1	Conclusies	21
8	Literatuur	23

Bijlagen:

Bijlage 1: Ecologische Hoofdstructuur en Natuurbeschermingswet 1998

Bijlage 2: Flora- en faunawet

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Het Bouwfonds is voornemens om een woonwijk te realiseren op het grondgebied van het voormalig bedrijventerrein De Vliert in Dorst, gemeente Oosterhout. Het plangebied bestaat nu uit een braakliggend, schaars begroeid terrein. De bedrijfsgebouwen die er in het verleden hebben gestaan zijn reeds gesloopt waarna het terrein is geëgaliseerd.

Het plangebied grenst aan de noordzijde aan het bosgebied van boswachterij Dorst dat onderdeel uitmaakt van de Ecologische Hoofdstructuur (hierna EHS). Om de ontwikkeling mogelijk te maken zal er grootschalig grondverzet plaatsvinden en dienen enkele bomen en struwelen verwijderd te worden. Het plangebied zal onomkeerbaar veranderen in een woongebied.

Afbeelding 1.1: Globale ligging van het plangebied (oranje omlind) in gemeente Oosterhout (Bron: Googlemaps).

De voorgenomen ontwikkeling dient te worden beoordeeld op de uitvoerbaarheid in relatie tot de Flora- en faunawet, Ecologische hoofdstructuur (EHS) en Natuurbeschermingswet 1998. Er mogen geen ontwikkelingen plaatsvinden die op onoverkomelijke bezwaren stuiten door effecten op beschermde natuurgebieden en/of flora en fauna. In dit kader is inzicht gewenst in de aanwezige natuurwaarden en de mogelijk daarmee samenhangende consequenties vanuit de actuele natuurwetgeving. Dit wordt gedaan op basis van een natuurtoets. In deze rapportage zijn de resultaten van de natuurtoets beschreven. In afbeelding 1.1 is de globale ligging van het plangebied weergegeven.

1.2 Doel

Ten behoeve van de voorgenomen werkzaamheden is in het kader van de uitvoerbaarheid inzicht gewenst in de aanwezigheid van beschermde soorten en gebieden. Er dient te worden aangetoond dat het plan uitvoerbaar is. Het doel van voorliggende natuurtoets is het opsporen van strijdigheden van de voorgenomen ingreep met de Flora- en faunawet, EHS en/of de Natuurbeschermingswet 1998 en het bepalen of de aanvraag van een ontheffing noodzakelijk is.

1.3 Leeswijzer

In de inleiding wordt beschreven waarom deze natuurtoets is uitgevoerd en met welk doel. Vervolgens wordt in hoofdstuk twee algemene informatie verwoord over de natuurwetgeving, waaronder de Flora- en faunawet, EHS en de Natuurbeschermingswet 1998.

In hoofdstuk drie wordt de huidige en toekomstige situatie van het plangebied beschreven en de ligging ten opzichte van de Ecologische hoofdstructuur en Natuurbeschermingswetgebieden (Natura 2000, Beschermde Natuurmonumenten en wetlands). In hoofdstuk vier wordt de gebruikte methode voor de uitvoering van deze natuurtoets omschreven.

Hoofdstuk vijf beschrijft de aanwezigheid van beschermde soorten in het plangebied. Deze zijn onderverdeeld in de resultaten van de literatuurstudie en het veldbezoek. In hoofdstuk zes worden de resultaten uit hoofdstuk vijf getoetst aan de Flora- en faunawet, EHS en Natuurbeschermingswet 1998. Hieruit komen conclusies en aanbevelingen voort, die worden beschreven in hoofdstuk zeven.

Bijlage 1 beschrijft het wettelijk kader van de Ecologische Hoofdstructuur, de Natuurbeschermingswet 1998 en de Flora- en faunawet.

2 Natuurwetgeving en -beleid

2.1 Algemeen

De natuurwet- en regelgeving kent twee sporen, namelijk een soortgericht spoor (Flora- en faunawet) en een gebiedsgericht spoor (Ecologische Hoofdstructuur (EHS) en Natuurbeschermingswet 1998). De Flora- en faunawet richt zich op de bescherming van soorten en de EHS en Natuurbeschermingswet 1998 op de bescherming van gebieden. Met de Flora- en faunawet en de Natuurbeschermingswet 1998 is de Europese Vogel- en Habitatrichtlijn in nationale wetgeving geïmplementeerd.

Voor een uitgebreide algemene beschrijving van de Flora- en faunawet, Ecologische Hoofdstructuur en Natura 2000 wordt verwezen naar Bijlage 1.

2.2 Flora- en faunawet

Het doel van de Flora- en faunawet is het in stand houden van de inheemse flora en fauna. Vanuit deze wet is bij ruimtelijke ingrepen de initiatiefnemer verplicht op de hoogte te zijn van de mogelijk voorkomende beschermde natuurwaarden binnen het projectgebied. De Flora- en faunawet gaat uit van het 'Nee, tenzij'-principe. Bepaalde handelingen, waaronder ruimtelijke ingrepen, waarbij beschermde soorten in het geding zijn, zijn slechts bij uitzondering en onder voorwaarden mogelijk.

2.3 Ecologische Hoofdstructuur en Natuurbeschermingswetgebieden

De Ecologische Hoofdstructuur (EHS) is de kern van het natuurbeleid. De EHS is in provinciale structuurvisies uitgewerkt en vastgelegd in de ruimtelijke verordening. Ruimtelijke plannen moeten hieraan worden getoetst. Natura 2000-gebieden, Beschermde Natuurmonumenten en wetlands zijn beschermd via de Natuurbeschermingswet 1998 en hebben derhalve een wettelijke status. In of in de nabijheid van de EHS en Natuurbeschermingswetgebieden geldt het 'Nee, tenzij'-principe. In principe zijn er geen ontwikkelingen toegestaan als deze ontwikkelingen de wezenlijke kenmerken of waarden van het gebied aantasten.

2.4 Natura 2000

Natura 2000-gebieden, Beschermde Natuurmonumenten en wetlands zijn beschermd via de Natuurbeschermingswet 1998 en hebben derhalve een wettelijke status. In of in de nabijheid van de Natuurbeschermingswetgebieden geldt het 'Nee, tenzij'-principe. In principe zijn er geen ontwikkelingen toegestaan als deze ontwikkelingen de natuurlijke waarden van het gebied direct of indirect aantasten.

3 Gebiedsbeschrijving en projectvoornemen

3.1 Huidige situatie

Plangebied 'De Boswachterij' bevindt zich op het terrein van een voormalig bedrijventerrein in Dorst. In het plangebied stonden in het verleden diverse bedrijfsgebouwen; deze zijn verwijderd waarna het terrein is geschoond en geëgaliseerd. Het plangebied is hierna langzaam begroeid geraakt met zaailingen van divers boomsoorten en pionierskruiden. In het plangebied staan enkele solitaire (eiken)bomen, die in het stedenbouwkundig plan zijn opgenomen. De noordzijde van het plangebied grenst aan de bosrand van de Boswachterij Dorst. De begroeiing in de zuidoosthoek bestaat uit de restanten van een tuin of park; er staan diverse soorten (gecultiveerde) struiken en bomen. Onderstaande foto's geven een indruk van het plangebied. De 1ste foto toont het schaars begroeide geëgaliseerde terrein, met op de achtergrond de spoorlijn Breda - Tilburg. Foto 2 en 3 tonen de (nog) resterende bomen in het plangebied, de eiken op foto 2 blijven behouden; dat geldt niet voor de begroeiing op de 3de foto. De 4de foto (rechtsonder) toont de Vijftig Bunderweg.

Figuur 3-1: Kijkrichting richting de spoorlijn over het braakliggende terrein, foto rechts toont een aantal van de solitaire eiken in het plangebied welke in het stedenbouwkundig plan zijn opgenomen.

De zuidoosthoek is begroeid met berken, coniferen en tuinplanten. De rechterfoto toont de Vijftig Bunderweg,

3.2 Toekomstige situatie

Figuur 3-2 toont de toekomstige inrichting van het plangebied. Het bestaat uit een ruim opgezette woonwijk met ca. 82 (half)vrijstaande en ca. 14 hoek- en rijwoningen, er zijn maximaal 98 woningen toegestaan. De woonwijk krijgt aan de noordzijde, richting de Vijftig Bunderweg, een langzaam verkeers- en calamiteitenontsluiting en zes inritten. Centraal in de wijk komt een retentievoorziening voor hemelwater in de vorm van een vijver of een wadi. De bestaande houtwallen rondom het plangebied zijn in het plan opgenomen, net zoals de vrijstaande solitaire eiken die nog in het plangebied staan.

Figuur 3-2: Toekomstige situatie
(Bron: Stedenbouwkundig ontwerp, De Boswachterij/De Vliert te Oosterhout, L+P Groep 2014).

3.3 Te verwachten werkzaamheden en ingrepen

Voor de realisatie van het stedenbouwkundig ontwerp en het bestemmingsplan zal de huidige pioniersvegetatie in het plangebied worden verwijderd. Het gebied zal hierna bouwrijp worden gemaakt om de realisatie van de woning mogelijk te maken.

4 Methode

Het onderzoek naar het voorkomen van beschermde soorten en ligging van beschermde gebieden is opgebouwd uit twee onderdelen:

- Bureaustudie naar waarnemingen van beschermde soorten uit het (recente) verleden en ligging van beschermde gebieden in de invloedssfeer van het project;
- Terreinbezoek naar de (mogelijke) aanwezigheid van beschermde soorten.

4.1 Bureaustudie

Bij de toetsing is alleen gekeken naar de zwaarder beschermde soorten (Tabel 2 en 3) uit de Flora- en faunawet. Deze soorten zijn in Nederland zeldzaam of hebben een Europese bescherming (Habitatrichtlijn Bijlage IV-soorten) en moeten worden getoetst op voorkomen en effect. Treedt effect op of worden verbodsbepalingen overtreden, dan zijn er mogelijk maatregelen nodig om de effecten te voorkomen, verzachten of te compenseren om te voldoen aan de Flora- en faunawet.

Algemene soorten (Tabel 1) zijn niet meegenomen in de toetsing. Deze soorten zijn zodanig algemeen in Nederland dat de gunstige staat van instandhouding niet in het geding komt door de meeste projecten. Bovendien geldt voor deze soorten een vrijstelling van de verbodsbepalingen uit art. 8 t/m 12 van de Flora- en faunawet. Wel geldt de zorgplicht. Door rekening te houden met de kwetsbare seizoenen van deze soorten, wordt in voldoende mate aan de zorgplicht voldaan en kan de gunstige staat van instandhouding worden gegarandeerd.

Er zijn diverse bronnen geraadpleegd om een beeld te krijgen van de verspreiding en mogelijk voorkomen van beschermde soorten in en rond het plangebied. Aan de hand van deze informatie is een inschatting gemaakt of de betreffende soorten in het plangebied voor zouden kunnen komen, gezien de habitatvoorkeur van de betreffende soorten. De bronnen die zijn geraadpleegd, zijn:

- www.waarneming.nl;
- www.telme.nl;
- Landelijke verspreidingsatlassen;
- Regionale verspreidingsatlassen;
- Werkatlas amfibieën en reptielen in Noord-Brabant (J.J.C.W. van Delft & W. Schuitema 2005);
- Atlas van de West - Brabantse broedvogels (Samenwerkende vogelingsverband Westbrabantse Vogelwerkgroepen, 2007)

Naast de bronnen met soortinformatie, is voor het bepalen van de ligging van beschermde gebieden gebruik gemaakt van de gebiedendatabase op de website van het Ministerie van EZ.

Gekeken is naar de ligging van Natura 2000-gebieden ten opzichte van het plangebied en naar de instandhoudingsdoelstellingen van deze gebieden. Afhankelijk van de instandhoudingsdoelstellingen kan het effect worden bepaald.

Tevens is gebruik gemaakt van de kaarten op de website van de provincie Brabant (interactieve kaart EHS), om te bepalen of het plangebied overlapt of grenst aan EHS. Toetsing vindt plaats aan de hand van de wezenlijke kenmerken en waarden van de EHS (Spelregels EHS).

Met behulp van landelijke verspreidingsatlassen is nagegaan of in het verleden zwaarder beschermde soorten zijn aangetroffen in of nabij het plangebied. Deze atlassen maken veelal gebruik van atlasblokken (5 x 5 kilometer). De soortgegevens hebben daarom betrekking op de regio en niet specifiek in het plangebied. Exacte locaties of datering van de waarnemingen zijn niet bekend.

4.2 Terreinbezoek

Naar aanleiding van de uitkomsten van voorgenoemd bureaustudie is bepaald in hoeverre de aanwezigheid van beschermde soorten aannemelijk gesteld kan worden op basis van aanwezig geschikt habitat. Op 29 mei 2013 is een terreinbezoek aan het gebied afgelegd om te bepalen in hoeverre aan de hand van de soorten uit de bureaustudie en aan de hand van het voorkomen van geschikt habitat beschermde soorten kunnen voorkomen. Het gaat hier om een deskundigenoordeel op basis van de fysieke gesteldheid van het terrein (biotopenonderzoek). Daarnaast zijn de aangetroffen relevante soorten opgetekend.

4.3 Effectbeoordeling en advies vervolgtraject

Aan de hand van de bevindingen uit het bureauonderzoek en de resultaten van het verkennend terreinbezoek kan worden bepaald of een vervolgonderzoek nodig is om beschermde soorten uit te sluiten en om te bepalen wat de effecten zijn. Tevens kan worden geadviseerd over de te volgen procedure inzake de natuurwetgeving.

5 Onderzoeksresultaten

5.1 Resultaten bureaustudie

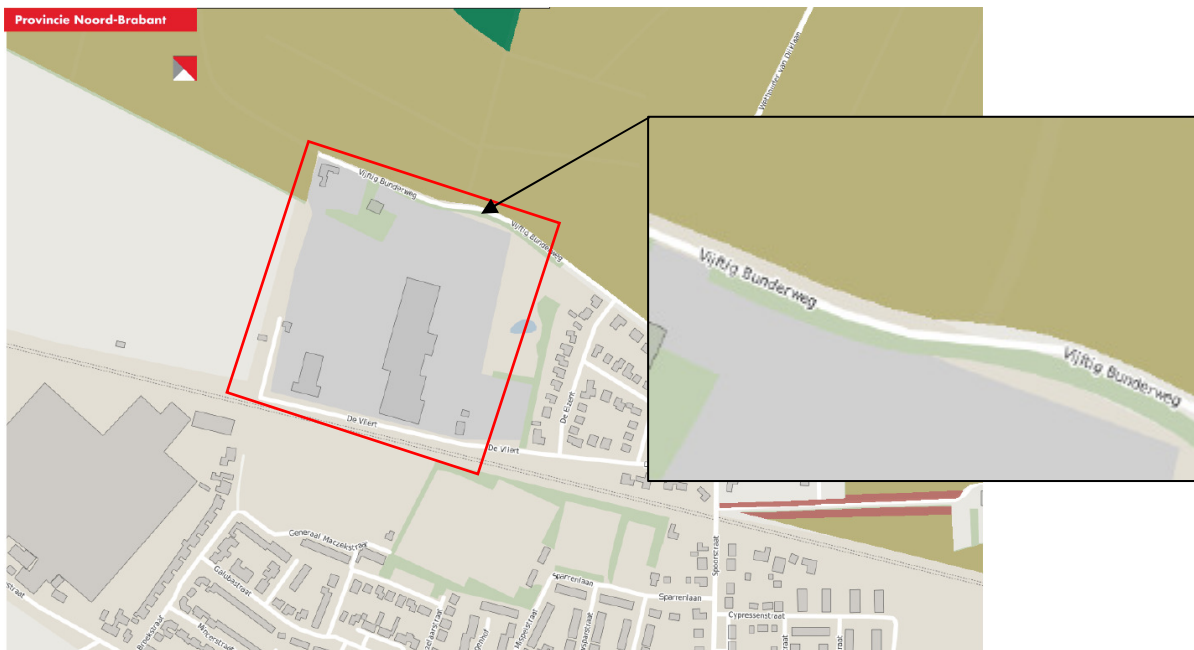
5.1.1 Ligging EHS en beschermde gebieden

De planlocatie grenst aan de Boswachterij Dorst, dat in onderdeel uitmaakt van de EHS. Het deel van het bos dat aan het plangebied grenst behoort tot het natuurbeheer-type 'Droog bos met productie' (N16.01; Natuurbeheerplan 2013). De houtwal tussen het plangebied en de Vijftig Bunderweg maakt geen deel uit van de EHS (zie figuur 5.1).

Droog bos met productie bestaat uit verschillende, veelal van oorsprong aangeplante, bosopstanden van den, (winter)eik, beuk, Douglas, lariks of fijnspar. De voedselarmere delen worden grotendeels gedomineerd door den, eik en beuk, op de wat rijkere bodems is er een hogere groei van beuk, Douglas, lariks en spar, met betere mengingsmogelijkheden. Dit bostype is de productievariant van het bostype dennen-, eiken- en beukenbos (zonder productie; 15.02), de bruin/groen gekleurde vlakken op onderstaande kaart.

Het bostype komt voor op een voedselarme tot lemige, zandige, zure ondergrond van het Droge Zandlandschap zoals op de Veluwe, delen van Drenthe en Brabant. Het is het omvangrijkste bostype en combineert een redelijk tot goede groei met een ruime variatie aan, en mengingsmogelijkheden van, loof- en naaldboomsoorten, vooral op de wat lemigere bosgroeiplaatsen.

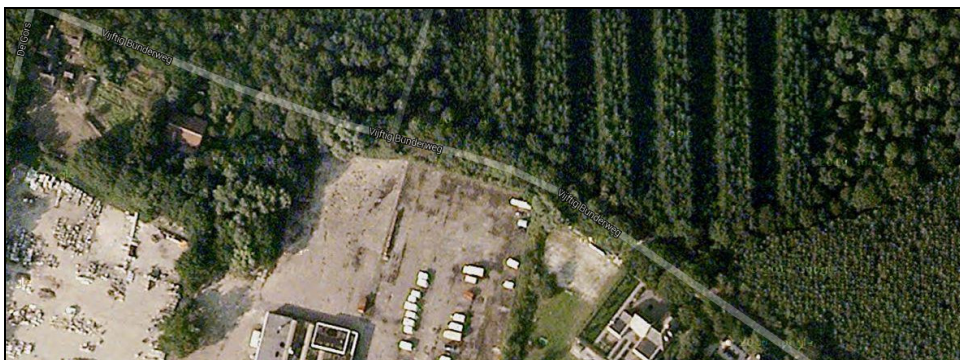
De bosopstanden langs de noordzijde van de Vijftig Bunderweg bestaan grotendeels uit gesloten, aangeplant en uniform naaldhout. Aan weerszijde van de Vijftig Bunderweg is een oude eikenlaan aanwezig, tussen het plangebied en de Vijftig Bunderweg gaat deze over in een houtwal met onderbegroeiing. De houtwal blijft, op de doorsnijding van de inritten van de zes nieuw te vormen percelen aan de Vijftig Bunderweg en de langzaamverkeers- en calamiteitenontsluiting na, intact, de houtwal is in het stedenbouwkundig plan opgenomen als bestaande groenstructuur. Figuur 5-1 toont de ligging van de EHS, figuur 5-2 en de foto's geven een beeld van de aanwezige begroeiing.

Figuur 5.1. Ligging van de EHS (gekleurde vlakken) ten noorden van het plangebied De Boswachterij (rood vierkant). De bruin/groene kleur komt overeen met het natuurgebeenteype 'Droog bos met productie' (Bron: Website provincie Noord-Brabant d.d. 28-4-2014).

Beeld van de houtwal tussen de Vijftig Bunderweg en het plangebied. De linkerfoto toont de houtwal vanaf het plangebied, rechts vanaf de weg zelf. De houtwal zelf maakt geen onderdeel uit van de EHS. Onderstaande (verouderde) google-maps foto toont duidelijk de aangeplante naaldboompercelen.

Figuur 5.2. Beeld van de Vijftig Bunderweg aan de aangrenzende bossen (bron: google.maps.nl).

Binnen een straal van drie kilometer van het plangebied ligt geen Natura-2000 gebied. Het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied ('Ulvenhoutsebos') ligt op circa zes km afstand ten zuidwesten van het plangebied.

5.1.2 Voorkomen beschermde soorten Flora- en faunawet

Om een inschatting te maken van de soortgroepen en specifieke soorten die in en rond het plangebied voorkomen, is de landelijke databank voor natuurwaarnemingen geraadpleegd, waaronder telmee.nl en waarneming.nl. Het invoerportaal waarneming.nl is een website waarop door vrijwilligers natuurwaarnemingen in Nederland worden verzameld. Telmee.nl is het invoerportaal van de landelijke Particuliere Gegevensbeheerders Organisaties (PGO's). Er kan informatie over diverse soortgroepen tot op kilometerhokniveau worden verkregen. Voor deze natuurtoets zijn waarnemingen vanaf het jaar 2007 meegenomen.

Volgens telmee.nl en waarneming.nl komen in het plangebied en omgeving soorten voor van diverse soortgroepen. Aanvullende gegevens over het mogelijk voorkomen van beschermde soorten is verkregen uit verschillende verspreidingsatlassen. Het betreft hier gegevens van de soortgroepen broedvogels (SWEV, 2007), zoogdieren (Broekhuizen *et al.*, 1992 en Limpens *et al.*, 2010), libellen (Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie, 2002), dagvlinders (Bos *et al.*, 2006), reptielen en amfibieën (www.RAVON.nl / Werkatlas Brabant), Flora (verspreidingsatlas.nl) en insecten (www.Naturalis.nl\EIS).

Uit de landelijke en provinciale verspreidingsinformatie uit atlassen (5 x 5 kilometerhok) blijkt dat in of nabij het plangebied in het verleden diverse beschermde soorten zijn waargenomen. Dit betreft onderstaande zwaarder beschermde (Tabel 2 en 3 Flora- en faunawet) soorten. Vogels zijn onderverdeeld in soorten met jaarrond beschermde nesten (categorie 1-4) en niet jaarrond beschermde nesten (categorie 5). Op de site telmee.nl (2007-2012) en waarneming.nl worden de volgende waarnemingen vermeld voor de directe omgeving (Flora- en faunawetsoorten Tabel 2, 3 of soorten met jaarrond beschermde nesten):

Vogels

Categorie 1-4 (nesten jaarrond beschermd): buizerd, gierzwaluw, grote gele kwikstraat, havik, huismus, kerkuil, ooievaar, ransuil, slechtvalk, sperwer en wespendif.

Zoogdieren

Zwaarder beschermd: eekhoorn, gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, laatvlieger, rosse vleermuis en watervleermuis.

Reptielen/amfibieën

Zwaarder beschermd: kamsalamander, alpenwatersalamander, vinpootsalamander, rugstreeppad levendbarende hagedis

Vissen

Zwaarder beschermd: aangezien er geen water in het plangebied aanwezig is dat niet relevant.

Vlinders en Libellen

Uit de gegevens van waarneming.nl blijkt dat er in de afgelopen jaren geen zwaarder beschermde vlinder- en/of libellensoorten zijn waargenomen in het plangebied.

Flora

Uit deze gegevens van telmee.nl en waarneming.nl blijkt dat er in de afgelopen jaren diverse zwaarder beschermde flora in de regio zijn waargenomen. In het veldbezoek zal hier nader op worden ingegaan.

Het voorkomen van wettelijk beschermde soorten in het uurhok of kilometerhok betekent niet dat deze soorten zich in (de omgeving van) het plangebied bevinden. Het plangebied omvat slechts een klein deel van het kilometerhok en daarmee ook een beperkt aantal verschillende biotopen en habitats. Met behulp van het terreinbezoek is nagegaan welke dit zijn. Hierdoor kan meer duidelijkheid gegeven worden over de voorkomende dan wel verwachte soorten in het plangebied.

Conclusie bureaustudie

Op basis van de bekende gegevens kan worden geconcludeerd dat in het plangebied mogelijk zwaarder beschermde zoogdieren (eekhoorn, vleermuizen), amfibieën, reptielen, planten en vogels van categorie 1-4 voor kunnen komen. Op basis van deze verspreidingsgegevens van de soorten, in combinatie met kennis van de terreingeschiedheid voor deze soorten, is nagegaan of deze soorten mogelijk in het plangebied of de omgeving kunnen voorkomen.

5.2 Resultaten verkennend terreinbezoek

Op 29 mei 2013, bij zwaar bewolkt weer met een temperatuur van circa 14 C° is een eenmalig terreinbezoek aan het plangebied afgelegd door een deskundig ecooloog van croonenburo5. Naast directe waarnemingen kan aan de hand van de aangetroffen biotopen een beeld worden geschetst van de aanwezige beschermde soorten. Dit is noodzakelijk omdat enkele seizoensgebonden soorten flora en fauna mogelijk niet kunnen worden waargenomen. Aan de hand van de aangetroffen biotoop en habitatvoorkeur(en) kunnen echter wel indicaties worden gegeven van het mogelijk voorkomen van deze soorten in het plangebied.

Op basis van de bureaustudie en de biotopen kan het voorkomen van diverse, in de bureaustudie beschreven, zwaarder beschermde soorten worden uitgesloten. Beschermde plantensoorten zijn tijdens het terreinbezoek niet aangetroffen en worden niet verwacht op basis van het terreingebruik en de inrichting in het verleden. De aanwezige Flora bestaat voornamelijk uit pioniersplanten (Gewone Teunisbloem, Herts-hooi, Wilgenroosje, Akkerdistel, Muurpeper, Gewone kaardenbol (Tabel 1-soort)) en

zaailingen van bomen (Zwarte els, Wilg). De aanwezige bomen zijn ongeschikt voor jaarrond beschermde vogelnesten en evenmin geschikt als verblijfplaats voor vleermuizen. Er zijn geen poelen of watergangen in het plangebied; voor vissen en libellen(larven) is het dus ongeschikt leefgebied.

Ook voor reptielen wordt het plangebied ongeschikt geacht, in de effectbepaling worden de effecten op de wel aanwezige soorten en soortgroepen besproken.

6 Toetsing aan de natuurwetgeving

Om de woningwijk te realiseren zal er grondverzet plaatsvinden en zal de bestaande (pioniers)vegetatie vergraven worden. In de zuidoosthoek zullen nog bomen en struiken verwijderd moeten worden, de enkele eiken die meer centraal in het plangebied staan blijven behouden. In het plangebied zijn geen watergangen of poelen aanwezig die gedempt hoeven te worden

6.1 Toetsing effect op beschermde gebieden

6.1.1 EHS

Op de EHS is het "nee, tenzij"-regime van toepassing. Dit houdt in dat nieuwe plannen, projecten of handelingen in de EHS niet zijn toegestaan indien deze de wezenlijke kenmerken of waarden van het gebied significant aantasten, tenzij er geen reële alternatieven zijn én sprake is van redenen van groot openbaar belang.

Geen externe werking

In de brief van 3 december 2004 heeft de toenmalige minister van LNV, mede namens de minister van VROM, besloten om in de Nota Ruimte het 'Nee, tenzij'-regime voor gebieden in de nabijheid van de EHS te laten vervallen (TK 29 576, nr. 12). In een brief van 5 juni 2008 heeft de minister van LNV nogmaals aangegeven dat ingrepen buiten de EHS niet worden beoordeeld op hun effecten op de wezenlijke kenmerken en waarden binnen de EHS (TK 29 576, nr. 12). Dit is ook tot uitdrukking gebracht in de tekst van de definitieve Nota Ruimte (deel 3A,TK29435, nr. 154, paragraaf 3.3.5.1). In de beantwoording van een aantal vragen van de vaste Kamercommissie voor LNV in 2008 is expliciet tot uitdrukking gebracht dat dit 'Nee-tenzij' regime niet van toepassing is op ingrepen buiten de EHS die gevolgen kunnen hebben voor de EHS zelf, de zogenaamde 'externe effecten' (TK 29576, nr. 52).

Zoals aangegeven maakt het plangebied 'De Boswachterij' zelf, en de houtwal geen onderdeel uit van de EHS en gezien het bovenstaande is een toetsing aan de EHS dan niet noodzakelijk. De 6 inritten en de langzaamverkeers- en calamiteitenontsluiting van de woonwijk richting de Vijftig Bunderweg gaan door de houtwal langs de Vijftig Bunderweg. Deze houtwal is op basis van recent kaartmateriaal van de provincie Noord-Brabant niet gelegen in de EHS (zie figuur 5.1).

Er bevindt zich dus geen EHS-gebied binnen het plangebied. Er is van directe (fysieke) aantasting van de EHS dan ook geen sprake. De afscherpende werking van de houtwal en het aangrenzende bosperceel (o.a. bladeren) in de kwetsbare periode voor fauna zorgt ervoor dat het effect van lichtuitstraling uit de woningen te verwaarlozen is. Hierdoor kunnen significant negatieve effecten op de wezenlijke kenmerken en waarden van de EHS in de nabijheid van het plangebied worden uitgesloten. Vanuit dit oogpunt zijn er voor EHS geen belemmeringen.

6.1.2 Natuurbeschermingswet 1998

Uit de bureaustudie blijkt dat er binnen drie kilometer afstand van het plangebied geen Natura 2000-gebied ligt. Vanwege de aard en geringe omvang van de ontwikkeling worden geen effecten op het Natura 2000-gebied verwacht. Zoals aangegeven hierboven, heeft de ruimtelijke ontwikkeling (zeer) beperkte invloed, eventueel op de directe omgeving van het plangebied. Op basis van de afstand en de beperkte invloed zijn er geen negatieve effecten op het Natura 2000-gebied 'Ulvenhoutsebos'. Een nader onderzoek (Voortoets) vanuit de Natuurbeschermingswet 1998 is niet aan de orde.

6.2 Toetsing effect op beschermde soorten Flora- en faunawet

6.2.1 Effecten Tabel 2/3 soorten

Vogels

Alle in gebruik zijnde nesten van vogelsoorten in Nederland zijn beschermd onder de Flora- en faunawet. Met de meeste broedvogels kan echter in het algemeen relatief eenvoudig rekening worden gehouden door de werkzaamheden niet uit te voeren in de broedtijd (globaal half maart tot en met half augustus) en indien concrete broedgevallen aanwezig zijn. Op deze wijze zijn geen belemmeringen vanuit de Flora- en faunawet aan de orde.

Er is een aantal vogelsoorten waarvan de broedplaatsen jaarrond beschermd zijn en waarvoor bij verwijdering van de broedplaats altijd ontheffing moet worden aangevraagd. Dit zijn de zogenoemde categorie 1-4-vogelsoorten. De in de paragraaf 5.1.1. genoemde soorten (buiszwaluw, gierzwaluw, grote gele kwikstraat, havik, huismus, kerkuil, ooievaar, ransuil, slechtvalk, sperwer en wespandief) betreffen waarnemingen van overtrekkende, foeragerende of elders broedende vogels. Jaarrond beschermde nesten van deze vogelsoorten zijn niet aangetroffen in de te kappen bomen. Ze bieden geen geschikte nestlocaties voor deze soorten. Effecten op vaste verblijfplaatsen van categorie 1-4 vogelsoorten zijn uit te sluiten.

Voor de voorgenoemde werkzaamheden dient rekening gehouden te worden met de aanwezigheid van broedvogels tijdens het broedseizoen (globaal half maart tot en met half augustus). Tijdens het veldbezoek zijn op meerdere locaties struweelvogels gehoord (tjiftjaf, grasmus, zwartkop, merel) die lokaal zullen broeden in de opgeschoten struiken en struwelen in de randzone van het plangebied.

Alle vogelnesten zijn beschermd tijdens het broedseizoen. Daarom wordt geadviseerd om voor vogels versturende werkzaamheden (zoals het verwijderen van het struweel) buiten het broedseizoen uit te voeren.

Mocht de planning dit niet toelaten dan dient de vegetatie ter plaatse en buiten het broedseizoen kort gemaaid te worden zodat voorkomen kan worden dat vogels in de te vergraven zone gaan broeden. Actieve maatregelen (bv plaatsen van linten) dienen dan tijdens het broedseizoen ook te voorkomen dat zich alsnog vogels vestigen. De werkzaamheden kunnen dan onder ecologische begeleiding ook binnen het broedseizoen uitgevoerd worden.

Indien de werkzaamheden buiten het broedseizoen uitgevoerd worden, komt de gunstige staat van instandhouding van de aanwezige broedvogels niet in gevaar.

Zoogdieren

Er zijn geen zwaardere beschermde zoogdieren aangetroffen in het plangebied. Uit bureaustudie blijkt dat de eekhoorn, gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, laatvlieger, rosse vleermuis en watervleermuis voorkomen in de omgeving van het plangebied.

Het plangebied biedt geen geschikte biotopen voor verblijfplaatsen van in de omgeving waargenomen eekhoorn of vleermuizen. De eekhoorn zou de bosranden rondom het plangebied incidenteel aan kunnen doen, maar het plangebied zelf biedt geen geschikte nestlocatie voor de eekhoorn. Daarnaast zijn geen aanwijzingen gevonden die wijzen op het voorkomen van deze soort. De eekhoorn heeft een groter leefgebied en zal tijdens de werkzaamheden het plangebied mijden. In de omgeving is geschikt leef- en rustgebied aanwezig voor deze soort. Effecten op populatieniveau van deze soort worden uitgesloten.

Tijdens het veldbezoek werd een ree in het plangebied waargenomen, net zoals diverse sporen van konijnen. Deze en andere algemeen beschermde zoogdieren zoals haas, konijn, mol, egel, bunzing, hermelijn of vos zullen tijdens de werkzaamheden het plangebied mijden. In de omgeving is voldoende geschikt leef- en rustgebied aanwezig voor deze algemene soorten.

In het plangebied en voornamelijk langs de (bos) randen van het plangebied zijn foeragerende vleermuizen te verwachten. Negatieve effecten als gevolg van het plan op deze functie voor vleermuizen wordt uitgesloten. De foerageerfunctie van het gebied blijft behouden, eventuele vliegroutes gaan niet verloren aangezien er geen lijnvormige elementen worden doorsneden of vernietigd. De aanwezige bomen zijn ongeschikt als verblijfplaats voor boombewonende vleermuizen, ze zijn te dun en missen derhalve geschikte holten. De bestaande bosranden blijven intact en blijft ondanks de doorsnijding van de ontsluitingsweg geschikt als foerageergebied aangezien het om een smalle doorsnijding gaat met een zeer extensief gebruik.

Alleen wanneer er sprake is van het verstoren van vaste rust- en verblijfplaatsen, vlieg-routes en belangrijke foerageerplaatsen van vleermuizen zijn maatregelen noodzakelijk. Dergelijke verstoring is hier niet aan de orde.

De gunstige staat van instandhouding van de beschermde zoogdieren zal niet worden aangetast als gevolg van de voorgenomen ingreep.

Reptielen en amfibieën

Uit de bureaustudie komt naar voren dat de zwaarder beschermde alpenwatersalamander, vinpootsalamander, kamsalamander en levendbarende hagedis in de omgeving van het plangebied voorkomen. Uit gedetailleerder verspreidingskaarten (o.a. waarneming.nl, Werkatlas amfibieën Noord-Brabant) blijkt dat deze soorten niet in het plangebied zijn waargenomen. De Alpenwatersalamander is in het verleden waargenomen in een poel aan de rand van het plangebied (BTL Advies 2004); in 2008 (BTL Advies 2008) bleek de soort niet meer aanwezig. De poel is hierna gedempt. Binnen het onderzoeksgebied zijn geen watervoerende sloten, vijvers of plassen aanwezig. Voor een groot deel van de beschermde watergebonden amfibieën ontbreekt derhalve geschikt habitat. Het geschikte leefgebied van deze soorten (Kamsalamander, vinpootsalamander, alpenwatersalamander) ligt meer in het centrale natte deel van de boswachterij. Minder kritische soorten, zoals de gewone pad en bruine kikker, en soorten welke minder aan water gekoppeld zijn kunnen mogelijk wel voorkomen. Deze te verwachten soorten vallen echter allemaal onder het beschermingsregime van tabel 1 van de Flora- en faunawet.

De levendbarende hagedis leeft bij voorkeur op enigszins vochtige heide of heide met vennen en in structuurrijke weg- en spoorbermen en ruigten. De soort is op het heide-terrein van de boswachterij Dorst (waarneming.nl) aanwezig. De biotoop in het plangebied is niet geschikt voor deze soort.

De gunstige staat van instandhouding van de amfibieën en reptielen wordt niet aangetast door de voorgenomen werkzaamheden.

Vissen

In het plangebied zijn geen watergangen aanwezig, effecten op (beschermde) vissen zijn derhalve uit te sluiten.

Flora

Er zijn geen zwaarder beschermde plantensoorten aangetroffen in het plangebied. De aanwezige Flora bestaat voornamelijk uit pioniersplanten (Gewone Teunisbloem, Hertshooi, Wilgenroosje, Akkerdistel, Muurpeper, Gewone kaardenbol (Tabel 1-soort)) en zaailingen van bomen (Zwarte els, Wilg). Op basis van de bureaustudie, het terreinbezoek, het gebruik in het recente verleden en de voedselrijkdom van de biotoop is het voorkomen van zwaarder beschermde plantensoorten op het terrein uit te sluiten.

De gunstige staat van instandhouding van zwaarder beschermde planten wordt niet aangetast door de voorgenomen werkzaamheden.

Beeld van de Flora op het plangebied.

Vlinders en Libellen en overige soortgroepen

Dagvlinders zijn te verdelen in dagvlinders van droge biotopen en dagvlinders van natte biotopen. Bijzondere dagvlinders van droge biotopen komen in Noord-Brabant alleen voor op zandige, voedselarme, zeer droge terreinen met stuifduinen. De tweede hoofdgroep van belangrijke vlindergebieden betreft natte gebieden. De biotopen van de bedreigde soorten bestaan uit natte, open, moerassige terreinen met dopheide, zegges en kruidenrijke graslanden temidden van open tot half-open structuurrijke bossen, of uit half-open bossen met kruidenrijke bermen, weilanden en kleine poeltjes. De vlinders foerageren op natte, kruidenrijke weilanden. In graslanden die intensief gebruikt en bemest worden zijn deze slechts in geringe mate aanwezig.

Er zijn geen beschermde vlinder- en/of libelsoorten aangetroffen in het plangebied. Beide soortgroepen zijn zoals aangegeven gebonden aan specifieke biotopen en/ of waardplanten die niet in het plangebied voorkomen zijn. Op basis van de bureaustudie en de aangetroffen biotopen, kan het voorkomen van plangebonden, zwaarder beschermde vlinders of libellen, in het plangebied uitgesloten worden.

De gunstige staat van instandhouding van zwaarder beschermde vlinders en libellen wordt niet aangetast door de voorgenomen werkzaamheden.

6.2.2 Advies vervolgstappen

Op basis van de hierboven beschreven toetsing zijn geen vervolgstappen noodzakelijk.

7 Conclusies en aanbevelingen

7.1 Conclusies

7.1.1 Beschermde natuurgebieden

Voor wat betreft de EHS is er alleen bij directe aantasting sprake van vervolgstappen in de vorm van compensatie. De woonwijk 'De Boswachterij' ligt in z'n geheel buiten de EHS. Alleen de 6 inritten en de langzaamverkeers- en calamiteitenontsluiting van de woonwijk richting de Vijftig Bunderweg gaan door de houtwal langs de Vijftig Bunderweg. Deze houtwal is op basis van recent provinciaal kaartmateriaal niet gelegen in de EHS.

Er komt in de directe omgeving van het plangebied wel EHS voor, echter buiten de invloedssfeer van de ontwikkeling. Er is van directe aantasting van de EHS dan ook geen sprake. Er is daarom geen noodzaak voor een compensatieplan (EHS).

Er is geen natuurgebied in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 (Natura 2000-gebied) in de omgeving van het plangebied aanwezig. Vanwege de afstand (circa zes kilometer), de ligging van het plangebied en de omvang van de ontwikkeling kunnen effecten op het Natura 2000-gebied 'Ulvenhoutse Bosch' worden uitgesloten.

7.1.2 Beschermde soorten

Bouwfonds is voornemens om een braakliggend terrein te ontwikkelen. De ontwikkeling is getoetst op de uitvoerbaarheid in relatie tot de Flora- en faunawet. In het plangebied zijn geen zwaarder beschermde soorten aangetroffen of te verwachten die de voorgenomen ruimtelijke (her)ontwikkeling wezenlijk kunnen beïnvloeden. In het kader van Flora- en faunawet zijn er vanuit flora en fauna geen belemmeringen voor de voorgenomen ontwikkeling.

Voor de voorgenomen werkzaamheden dient rekening gehouden te worden met het feit dat er tijdens het broedseizoen (globaal half maart tot half augustus) broedvogels aanwezig kunnen zijn in het plangebied. Daarom wordt geadviseerd om het kappen van de bomen en het verwijderen van de overige vegetatie buiten het broedseizoen uit te voeren. Op deze manier wordt voorkomen dat broedende vogels verstoord worden. Mocht de planning dan dit niet toelaten dient het plangebied kort voor de aanvang van de werkzaamheden gecontroleerd te worden op actuele broedgevallen. Indien er sprake is van broedgevallen, dienen de werkzaamheden uitgesteld te worden.

8 Literatuur

- Bos, F., M. Bosveld, D. Groenendijk, C. van Swaay, I. Wynhoff, De Vlinderstichting, (2006). De dagvlinders van Nederland, verspreiding en bescherming (Lepidoptera: Hesperioidea, Papilionoidea). Nederlandse Fauna Deel 7. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij, European Invertebrate Survey-Nederland. Leiden.
- BTL Planburo, 2004. Herinrichting Bedrijventerrein De Vliert; d.d. 5 augustus 200
- BTL Advies b.v., 2008. Briefrapportage aanvullend flora- en faunaonderzoek De Vliert; 27 mei 2008
- **Broekhuizen, S., B. Hoekstra, V. Van Laar, C. Smeenk & J.B.M. Thissen, 1992.** Atlas van de Nederlandse Zoogdieren. Stichting Uitgeverij Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging, 3de herziene druk.
- Creemers, R.C.M. en Delft, J.J.C.W. van (RAVON) (redactie) (2009). *De Amfibieën en Reptielen van Nederland*. Nederlandse Fauna Deel 9. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, European Invertebrate Survey – Nederland, Leiden.
- Delft., van J.J.C.W & W. Schuitema, 2005. Werkatlas amfibieën en reptielen in Noord-Brabant.
- EIS-Nederland/De Vlinderstichting/Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie (2007). *Waarnemingenverslag Dagvlinders, nachtvlinders en libellen*.
- Lange, R., P. Twisk, A. van Winden & A. van Diepenbeek, 1994. Zoogdieren van West-Europa. Stichting Uitgeverij KNNV en VZZ i.s.m. Vereniging Natuurmonumenten.
- Limpens, H., Regelink, J., en Koelman, R. (2010). *Vleermuizen en planologie*. Zoogdierverseniging, Arnhem.
- Lenders, H.J.R., C.C.H. Marijnissen & R.P.W.H. Felix, 1993. Waarnemen en herkennen van amfibieën en reptielen in het veld. Uitgave van de Stichting RAVON, Nijmegen.
- Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit. Buiten aan het werk? Houd tijdig rekening met beschermde planten en dieren.
- Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, 2009. Aangepaste lijst jaar rond beschermde vogelnesten ontheffing Flora- en faunawet ruimtelijke ingreep. Augustus 2009.
- SWEV- Samenwerkingsverband Westbrabantse Vogelwerkgroepen, 2007. Atlas van de West-Brabantse broedvogels. NPN Media Breda
- Provincie Noord-Brabant. Natuurbeheerplan 2012.
- SOVON, 2002. Atlas van de Nederlandse broedvogels. SOVON Vogelonderzoek Nederland, KNNV Uitgeverij / Naturalis / EIS-Nederland.
- Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus, Zoogdierverseniging en Gegevensautoriteit Natuur 2011. Vleermuisprotocol 2011, 30 maart 2011.

Internet:

- www.zoogdieratlas.nl
- www.ravon.nl
- www.waarneming.nl
- www.telmee.nl
- www.vleermuis.net
- www.zoogdierverseniging.nl
- www.brabant.nl/kaarten

Bijlage 1

Ecologische Hoofdstructuur en Natuurbeschermingswet 1998

Ecologische Hoofdstructuur

Hierna volgt een algemene beschrijving van de Ecologische Hoofdstructuur.

Algemeen Ecologische hoofdstructuur

De Nederlandse natuur staat steeds meer onder druk, bijvoorbeeld door huizenbouw, aanleg van wegen en industrie. Toch leeft bij veel Nederlanders de wens om natuurgebieden in de buurt te hebben. Natuur geeft rust en biedt ruimte voor recreatie.

De overheid heeft daarom extra geld uitgetrokken om de Nederlandse natuur te beschermen en verder te ontwikkelen. Door nieuwe natuur te ontwikkelen, kunnen natuurgebieden met elkaar worden verbonden. Zo kunnen planten zich over verschillende natuurgebieden verspreiden en dieren van het ene naar het andere gebied gaan. Het totaal van al deze gebieden en de verbindingen ertussen vormt de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) van Nederland.

In de EHS liggen de twintig Nationale Parken die Nederland kent. Ze hebben gezamenlijk een oppervlakte van 123.000 ha. Ongeveer 45% van alle hectares EHS op het land is ook Natura 2000-gebied.

De term EHS werd in 1990 geïntroduceerd in het Natuurbeleidsplan (NBP) van het toenmalige ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV).

Netwerk van gebieden

De EHS is een netwerk van gebieden in Nederland waar de natuur voorrang heeft. Het netwerk helpt voorkomen dat planten en dieren in geïsoleerde gebieden uitsterven en dat natuurgebieden hun waarde verliezen. De EHS kan worden gezien als de ruggengraat van de Nederlandse natuur.

De EHS bestaat uit:

- bestaande natuurgebieden, reservaten, natuurontwikkelingsgebieden en zogenaamde robuuste verbindingen;
- landbouwgebieden met mogelijkheden voor agrarisch natuurbeheer (beheergebieden);
- grote wateren (zoals de kustzone van de Noordzee, het IJsselmeer en de Waddenzee).

De EHS is een plan in uitvoering en moet in 2018 klaar zijn.

Natuurbeschermingswet 1998

Hierna volgt een algemene beschrijving van de Natuurbeschermingswet.

Algemeen Natuurbeschermingswet

Nederland kreeg in 1967 voor het eerst een Natuurbeschermingswet. Deze wet maakte het mogelijk om natuurgebieden en soorten te beschermen.

Op den duur voldeed de wet niet meer aan de eisen die internationale verdragen en Europese verordeningen stellen aan natuurbescherming. Daarom is in 1998 een nieuwe Natuurbeschermingswet gemaakt die alleen gericht is op gebiedsbescherming. De bescherming van soorten is geregeld in de Flora- en faunawet.

De Natuurbeschermingswet 1998 is op 1 oktober 2005 gewijzigd. Sindsdien zijn de bepalingen vanuit de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn in de Natuurbeschermingswet verwerkt.

Beschermde gebieden

De volgende gebieden worden aangewezen en beschermd op grond van de Natuurbeschermingswet:

- Natura 2000-gebieden (Vogelrichtlijn- en Habitatrichtlijngebieden);
- beschermde natuurmonumenten;
- wetlands.

Voor activiteiten of projecten die schadelijk zijn voor de beschermde natuur, geldt een vergunningplicht.

Hierdoor is in Nederland een zorgvuldige afweging gegarandeerd bij projecten die gevolgen kunnen hebben voor natuurgebieden. Meestal verlenen de provincies de vergunningen, maar soms doet het ministerie van Economische Zaken, Landbouw & Innovatie (EL&I) dit.

Bestaand gebruik

Op 1 februari 2009 is de wet opnieuw gewijzigd. De wijziging heeft betrekking op het zogenoemde 'bestaand gebruik'. Hieronder vallen activiteiten in en om beschermde Natura 2000-gebieden die al plaatshadden voordat een gebied als beschermd gebied is aangewezen. De wijziging is met name van belang voor provincies (als bevoegd gezag) en voor burgers en bedrijven met bestaand gebruik. De wijzigingen zijn gericht op:

- verbetering van de werking van de wet in de praktijk;
- verbetering van de aansluiting van de wet bij de Habitatrichtlijn.

Beschermde Natuurmonumenten

Met de gewijzigde Natuurbeschermingswet 1998 is in 2005 het verschil tussen Beschermde Monumenten en Staatsnatuurmonumenten vervallen: beide zijn nu Beschermde Natuurmonumenten.

Beschermde Natuurmonumenten die overlappen met Natura 2000-gebieden worden opgeheven en niet langer beschermd als beschermd natuurmonument. De natuurwaarden, waarvoor het natuurmonument was aangewezen, worden wel in de Natura 2000-aanwijzing opgenomen.

Bijlage 2

Flora- en faunawet

Flora- en faunawet

Hierna volgt een algemene beschrijving van de Flora- en faunawet.

Algemeen Flora- en faunawet

Het doel van de Flora- en faunawet is het in stand houden van de inheemse flora en fauna. Vanuit deze wet is bij ruimtelijke ingrepen de initiatiefnemer verplicht op de hoogte te zijn van de mogelijk voorkomende beschermde natuurwaarden binnen het projectgebied. Het uitgangspunt van de wet is dat geen schade mag worden gedaan aan beschermde soorten, tenzij dit uitdrukkelijk is toegestaan (het 'nee, tenzij' – principe). Bepaalde handelingen, waaronder ruimtelijke ingrepen, waarbij beschermde soorten in het geding zijn, zijn slechts bij uitzondering en onder voorwaarden mogelijk.

Onder bepaalde voorwaarden geldt een algemene vrijstelling of een ontheffingsplicht van de verbodsbepalingen in de Flora- en faunawet. Welke voorwaarden verbonden zijn aan de vrijstelling of ontheffing hangt af van de dier- of plantensoorten die voorkomen in het onderzoeksgebied. Hiertoe worden verschillende beschermingsregimes onderscheiden:

- Soorten van tabel 1 – algemene soorten – lichtste beschermingsregime;
- Soorten van tabel 2 – overige soorten – middelste beschermingsregime;
- Soorten van tabel 3 – genoemd in bijlage IV van de Habitatrichtlijn en in bijlage 1 van de AMvB – zwaarste beschermingsregime.

Algemene vrijstelling

Voor tabel 1-soorten geldt voor ruimtelijke ontwikkelingen een vrijstelling van de verbodsbepalingen in de wet (art. 8 t/m 12) en is derhalve geen ontheffing nodig.

Vrijstelling onder gedragscode

Voor tabel 2-soorten geldt een vrijstelling van de verbodsbepalingen in de wet (art. 8 t/m 12) als wordt gewerkt volgens een goedgekeurde gedragscode. De goedgekeurde gedragscodes staan vermeld op de website van het Ministerie van EL&I (www.drloket.nl). Voor de meeste activiteiten zijn er inmiddels gedragscodes goedgekeurd. De kans is groot dat de voorgenomen activiteit kan worden uitgevoerd onder één van de vele goedgekeurde gedragscodes.

Ontheffing tabel 2 en 3

Als er niet kan worden gewerkt onder een geldige gedragscode, is voor tabel 2-soorten alsnog een ontheffing nodig om toestemming te hebben voor het overtreden van de verbodsbepalingen in de wet. Ook voor tabel 3-soorten geldt een ontheffingsplicht.

Ingrepen waarbij de verbodsbepalingen worden overtreden moeten ter goedkeuring worden voorgelegd aan Dienst Regelingen door middel van een ontheffingsaanvraag, vergezeld van een overzicht van mitigerende of compenserende maatregelen om effecten tegen te gaan.

Wanneer mitigerende maatregelen voldoende worden geacht om effect voorafgaand aan de ingreep te voorkomen, krijg u bericht terug in de vorm van een 'positieve afwijzing' van uw ontheffingsaanvraag. Dit betekent dat u uw werkzaamheden mag uitvoeren, mits zij precies volgens het mitigatieplan worden uitgevoerd. Op deze manier worden overtredingen van de Flora- en faunawet voorkomen. Als de mitigerende of compenserende maatregelen (tijdelijke) effecten niet kunnen voorkomen en de gunstige staat van instandhouding niet in het geding komt, dan wordt een ontheffing verleend.

Habitatrichtlijn Bijlage IV-soorten

Sinds augustus 2009 is door een uitspraak van de Raad van State bepaald dat er volgens de Europese Habitatrichtlijn geen ontheffing meer verleend mag worden voor het vernietigen van vaste verblijfplaatsen van bijlage IV-soorten met als wettelijk belang ruimtelijke ingrepen. Een ontheffing voor ruimtelijke ingrepen is alleen mogelijk onder de volgende wettelijk belangen:

- Bescherming van flora en fauna;
- Volksgezondheid of openbare veiligheid;
- Dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard, en voor het milieu wezenlijke gunstige effecten.

Voor de meeste ruimtelijke projecten betekent dit dat een ontheffing voor Habitatrichtlijn Bijlage IV-soorten alleen kan worden aangevraagd onder dwingende redenen van groot openbaar belang. Dit belang moet worden onderbouwd om het groot openbaar belang aan te tonen. Een groot openbaar belang is een belang op regionale of nationale schaal. Vaak is de verwijzing naar een regionale structuurvisie voldoende.

Vogels

Vogels zijn niet opgenomen in tabel 1 tot en met 3. Alle vogels zijn in het broedseizoen gelijk beschermd. De bescherming van vogels is hoofdzakelijk gericht op de bescherming van de nesten. Daarbij wordt wel een onderscheid gemaakt in nesten die jaarrond zijn beschermd (Categorie 1 tot en met 4-vogelsoorten), nesten die alleen jaarrond zijn beschermd als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen (Categorie 5-vogelsoorten) en nesten die niet jaarrond zijn beschermd (overige vogelsoorten).

Sinds augustus 2009 is door een uitspraak van de Raad van State bepaald dat er volgens de Europese Vogelrichtlijn geen ontheffing meer verleend mag worden voor het vernietigen van vaste verblijfplaatsen van vogels met als wettelijk belang ruimtelijke ingrepen of dwingende redenen van groot openbaar belang. Om ruimtelijke ontwikkelingen toch uit te kunnen voeren, moeten mitigerende maatregelen worden genomen om effecten vooraf te voorkomen. Om zeker te zijn van de juiste maatregelen is het aan te bevelen om de maatregelen voor te leggen aan het Ministerie van EL&I door het indienen van een ontheffingsaanvraag. Hoewel een ontheffing voor vogels in de meeste gevallen niet kan worden afgegeven, geeft de Minister in haar besluit aan of de maatregelen voldoende zijn (positieve afwijzing).

Zorgplicht

In de Flora- en faunawet is een zorgplicht opgenomen. Deze zorgplicht houdt in dat planten en dieren niet onnodig vernield/gedood of verstoord mogen worden. Dit betekent dat handelingen (of het nalaten hiervan) waarvan men weet, of redelijkerwijs kan vermoeden, dat ze nadelig zijn voor planten en/of dieren niet mogen worden uitgevoerd. Wanneer dergelijke handelingen toch uitgevoerd moeten worden, moeten maatregelen, voor zover dit in redelijkheid kan, worden genomen om de nadelige gevolgen te voorkomen of zoveel mogelijk te beperken. Er dient bijvoorbeeld zo gewerkt te worden dat dieren kunnen ontsnappen en het kan nodig zijn om soorten te verplaatsen (bijvoorbeeld planten en amfibieën). Deze algemene zorgplicht geldt voor elke soort en elk individu in Nederland.

Procedure ontheffingsaanvraag

Voor soorten van tabel 1 geldt een vrijstelling. U hoeft geen ontheffing van de Flora- en faunawet aan te vragen, maar u moet wel de zorgplicht nakomen.

Voor soorten van tabel 2 geldt dat als u kunt werken volgens een goedgekeurde gedragscode er een vrijstelling geldt. U hoeft geen ontheffing van de Flora- en faunawet aan te vragen, maar u moet uw activiteiten aantoonbaar uitvoeren zoals in de gedragscode staat. Tevens blijft de zorgplicht gelden.

Indien u niet kunt werken volgens een gedragscode, maar u kunt maatregelen nemen om de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats te garanderen (zogenoemde mitigerende maatregelen), dan hoeft u ook geen ontheffing van de Flora- en faunawet aan te vragen. Wilt u zeker weten of uw mitigerende maatregelen voldoende zijn, en er inderdaad geen ontheffing nodig is? Vraag dan een ontheffing aan om uw maatregelen goed te keuren.

Indien beschermde soorten van tabel 3 zijn aangetroffen in het plangebied, dan is mogelijk een ontheffingsaanvraag noodzakelijk. Net als voor tabel 2-soorten geldt dat als u maatregelen kunt nemen om de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats te garanderen (zogenoemde mitigerende maatregelen), u geen ontheffing van de Flora- en faunawet hoeft aan te vragen. U kunt uw mitigatieplan voorleggen bij Dienst Regelingen voor goedkeuring.

Voor soorten van bijlage IV van de Habitatrichtlijn (die ook onder de tabel 3-soorten van de Flora- en faunawet vallen) is het niet langer mogelijk ontheffing aan te vragen op grond van ruimtelijke ontwikkelingen. Dat zelfde geldt voor vogelsoorten. Zie bijlage 1 Flora- en faunawet voor een beschrijving van de te volgen procedure voor deze soorten.

Indien u geen mitigerende maatregelen kunt nemen, dan dient een ontheffing te worden aangevraagd bij Dienst Regelingen van het ministerie van Economische Zaken. Voor de ontheffingsaanvraag is het noodzakelijk te weten welke soorten aanwezig zijn, zodat gerichte mitigerende maatregelen kunnen worden getroffen. Dienst Regelingen zal, indien het akkoord is met het aangeleverde stappenplan waarin de aanpak voor

mitigatie beschreven wordt, een zogenoemde 'verklaring van geen bedenkingen' (vvgb) afgeven. Daarmee zegt zij in feite dat een ontheffing niet noodzakelijk is wanneer men zich bij de uitvoering houdt aan het opgestelde stappenplan.

Wanneer gesloopt of gekapt wordt zonder vervolgonderzoek te laten plaatsvinden, en er blijken beschermde soorten aanwezig te zijn, dan wordt de Flora- en faunawet overtreden. Dit is een economisch delict waar boetes aan verbonden zijn.

Onderzoek naar vleermuizen duurt ongeveer 6 maanden. Indien het onderzoek over de winterperiode heen getrokken moet worden, kan het langer duren. Onderzoek naar andere soortgroepen kan vaak sneller (met 1 of 2 bezoeken) afgerond worden. De doorlooptijd van een ontheffingsaanvraag bij Dienst Regelingen bedraagt doorgaans 6 weken tot 4 maanden.

Een vleermuisonderzoek is circa drie jaar geldig. Indien de werkzaamheden niet binnen drie jaar hebben plaatsgevonden, dan moet opnieuw onderzoek worden uitgevoerd.

Wabo

Vanaf 1 oktober 2010 is voor ruimtelijke ontwikkelingen de Wabo (Wet algemene bepalingen omgevingsrecht) in werking getreden. Dit houdt in dat de benodigde vergunningen en ontheffingen, dus ook die ten aanzien van de Flora- en faunawet en Natuurbeschermingswet, in de meeste gevallen via een omgevingsvergunning gaan lopen. De aanvraag voor de omgevingsvergunning wordt ingediend bij de betreffende gemeente en vervolgens door de gemeente ter beoordeling voorgelegd aan het Ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie (voormalig Ministerie van LNV). Het Ministerie van EL&I geeft bij goedkeuring een vvgb (verklaring van geen bedenkingen) af. Deze vvgb vervangt de huidige ontheffing Flora- en faunawet.

De grootste veranderingen in het nieuwe systeem zijn dat:

- 1 het Ministerie van EL&I geen direct contact meer met de aanvrager heeft;
- 2 de gemeente verantwoordelijk is voor toezicht en handhaving van de vvgb in de omgevingsvergunning.

Het doel van deze herstructurering is het versnellen en vergemakkelijken van de procedure.